

„שבולת ירוקת העין“

ובת קהוקי שק המושיע
ובשלקת פרום כתוב, פי יבוא
ועל כרוב האור המשתמש
שומר השערים בוקר וקבו
זנים לבגלי את המפתח.

יש ושירים אלה מבקשים לספר על הפחד הגדול שבילדות או שבבגרות, על האיום והנשגב, והאחרון שבהיים והם עושים זאת בקול לירי נרגש, אך לא מרוסק, בלי ג'סטיוקולאציה מיותרת, בלי עצמנות המפריעות לאדם לשיר. הזכרונות אינם קמים על עריצותם והי שופכי, אלא לשירים עדיין במסלמם החם החבו, ספק—נשיה, ספק התג לית. וחירות המגע, בזהירות החיים; פקחות הרגשים; גם פכחון, המכתיב לפעמים שירה שכלתנית מאוד, אימי נ'ניסמית מובהקת דוקא. בשעה, שהמי שוררת מסכנת את שירתה בפדטינשי, נולדים שירי אשה כ„סליחות“, אשר לא רבים במוהם בשירה העברית.

יש ושירים — והם המעטים — מאכזרים את הקונקרטיות הלירית, היפי כים כללים, סכאמאטייםמה, כאר לו רקמת מלים כלתימחויבת על נכי ניגון מוסיקאלי אחוב. אולם רובם נאחזים בריאליות העצמים, בנופים, בזכרונות ורגמה נאה לך שירי „כנען“, בהם איזה פרט קונקרט, דמות אשה סבוערת על גג הבית, גדל למשמעות וסמלי, אין באן סטיליזאציה, אלא נסיון שירי לחיות את הדברים והזמנים בתוך חיי בן-תקופה. אחדות פנמית, אחדות הקול המוסיקאי (מחוץ לשניפי-שלושה שירים) עיקרה ויקרה של הספר זה, בשורה הראשונה, משווה לת קיום עצי סי.

בתי שיר הרמוניים אלו נותנים מסי לט לאימים, לזעזועים, ליאוש. ואלו הכיבו כאילו שאין מתוץ לזה אלא אבדן ללא תפארת. אכן, הזעקה כבולה מחדש, שוב בתים בנייים כקדם, מהו החירוש? אולם משהו קרה: מה שני דון היה קודם לאלמות, לנשיה, גם לגולה, בא לספר ולשיר על עצמו.

עזרא ווסמן

עוד ספר שירה אחד ואמר אולי הקרי רא, ויוסיף: סימן הוא לקלות המלאכה הזו, לרמוקראטיזאציה של צורה זו, כמו כל צורה אחרת, סימן לשכיחות המטרה והרצון, המהווים את תיון הסוד, כביכול של המשורה. ואמנם, יש בתקופת זו כאילו בונת, לא תמיד נעלת, לעורך בקלות יחידה פולות שיר רה רבים, — השירים בבדידות ובמקדי הלה. בערכירב של הקולות לא תמיד יישמע הקול בטחון, ביחוד, ונאמר את האמת: כרת הקולות המודרניים כסרת הקולות הקלאסיים נגד אל בני ספרותנו והוא לפעמים מהירש ומרמה תמימי לב בלתי מנוכים.

הספר אשר אנו באים לדון עליו הוא ודאי אחד המעטים, המפתחים את המי שג המטושמש והטעוך של השירה החי דשי; הוא גם משווה מידה ומשקל לשירה לירית, הכורחת מכל מידות.

עט הקריאה בספר זה נזכרתי בדבי דיו של פול ואלארי, הסופר הצרפתי, בהקדמה לשירי משוררת צרפתית אלי מלנית: „מעטות הנשים, אשר סבינות, שאין זה מספיק להרגיש כדי להביא לירי הרגשה את הוולת, אין זה מספיק כדי לעשות הרגשה זו נהלת הוולת — ולא להתרעין ובארעי, אלא נחלתי תמיד“. הסופר הצרפתי רואה את הסיבה בפחד, שכל אישה-משוררת רוחשת ליי סוד הבלתי-יאשי שבשירה (הכוונה היא לצורה השירית). דומני שלאה גולדברג הבנית יפה את האמת האמורה ומישהו יטען אולי, שהבנית קצת יותר מן המי דת, המשוררת יודעת אלינכון גם את האמת הפשוטה — הנשכחת מפעם לפעם — שאין שירה בלי צורה שירית, היחידה המשווה לרגשינו והווייתנו, כזה קיום בזמן. שירים אלו כאילו מעיר דים שאין שיר בלי הרמוניזציה פיר טית מוסיקאית. תבוא המוסיקה ותכניע את הזעקות, את עריאות-הבנים הנרי אשות, הנרגשות, תבוא המאטרקיה ותנחיל את המוסיקה נחלתיכר לשירה. מפעם לפעם חוזרת הקריאה האנושית: „שבענו מוסיקה; יותר מראי הרמוניה בעולם! תפרוץ הזעקה הגדולה! יבוא המשורר הפצוע ויפצע את העולם פצע אנוש. אולם מהר חללנו מתמלא זעקות ואנו מבקשים מקלט מהכאום הזועק בהיק המוסיקה. סוד השירה הלירית הגדולה לשיר עם זעקה בגרון. לא פעם הוצגה שירה חדשה לדראון הדור כפי רוקת איברים, כישבל זעזוע קל מעביר על דעתה, כל פחד נוטל ממנו רוח נכורה ועצם הריסת הצורות המשוכי ללות. הנחרדות של ארכיטקטורה הפלאי סית אינה אלא מעשה שובבים לשב חופש אילגארי ועקר. אולם למעשה השיר דת החדשה—כדוגמת חברה לאחרימהפי כה, מטילה למעשה על עצמה עול מצי וות הדשות-ישנות, ספגלת לעצמה ירושת הדורות מבלי שתוותר על יחוד ראייתה ותחושתה.

ספר שירים זה מעיר על „כבלים כפי דים של עצב“. כולנו אסירים כאן והי משורר אולי האסיר המעונה ביותר.

ושיר הולך וקבל צעד

מבעית, קורא: התקוממי

ושוב אני קד נקבעת

בחיז צמרמרת של דמי

זה כתוב על המחלה ועל הערב. כל משורר חיי תולה בעולם זה יותר משי נושא ארובה לחולים. כך המשוררת נכי נעת לשיר עצמי, היודע לקרוא להת- קוממות. השירים הללו כורחים בכוונה מחישוף יתר, כי כל הישוף יתר הרי זה גם קול ערום, שיבה לזעקה. וכל הונו חת הצורה יש בה סכנת של נטוראליזם. חושה הדק לצורה השירית הציל גם את „השירים הלבנים“ שבספר מסכנת הדיבור הפרוזאי והקנה גם להם ערך ואחרות המבנה המוסיקאי.

המלה מופיעה כאן כנושא של הרמוניה מוסיקאית-שירית וכו בזמן אינה מוותר רת גם על דיוקה הציורי או סמליותה. לא בכדי בהרה המשוררת את הצורה הקטנה-הקצרה של שיר לירי — 4-3 בתים על פי רוב, — צורה המחייבת ריכוז ואחרות יחידה מכל הבחינות. ואמנם היא מגיעה לעתים קרובות לשל למות ואחרות מצויינים: הנה למשל שירה הקמן משירי איטליה:

וזכר פניו ושמש על הגג

ופעמון עלק, פמתהומות רקיע

ועל בנפי יונים בשורת שלום וקג